

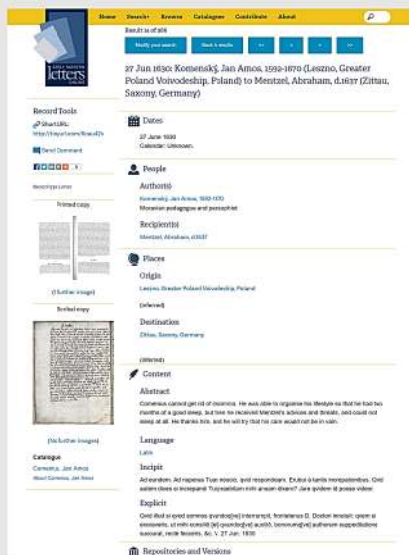
Digitalizace a vizualizace korespondence J. A. Komenského (1592–1670)

Oddělení pro komeniologii a intelektuální dějiny raného novověku

Filosofický ústav, AV ČR v.v.i.

Mgr. Iva Lelková, Ph.D.

lelkova.iva@gmail.com

Záznam dopisu J. A. Komenského z databáze EMLO.

Problémy a otázky

V průběhu trvání projektu se bohužel nepodařilo najít v Česku partnery mezi IT experty a designery, kteří by měli zájem o spolupráci a pomoc s řešením řady teoretických i praktických otázek souvisejících s přípravou metadat a jejich vizualizací.

Při používání jakéhokoli volně přístupného vizualizačního softwaru se ukazuje jako největší problém to, že badatelé musí své otázky přizpůsobovat možnostem daného softwaru a nejsou bez spolupráce s IT experty schopni upravit software podle konkrétních badatelských otázek.

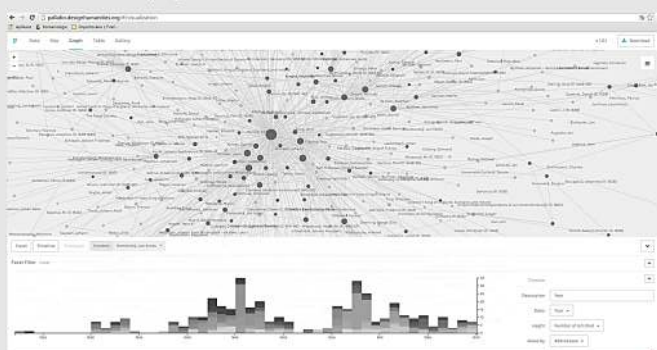
V Palladiu tak například stále ještě není možné zobrazovat prolínání více data setů – tedy korespondenčních souborů, sledovat pohyb zvolených aktérů či „zazoomovat“ z geografického zobrazení na prosopografické a naopak přecházet od určitého detailu k zobrazení obecnému. Prolínání prosopografického zobrazování s geografickým je dalším směrem, kterým by se badatelé rádi vydali.

Bez důkladné znalosti a analýzy obsahu korespondence zůstává analýza vizualizací často pouze na formální a statistické úrovni. Pravděpodobně nejpřínosnějšími vizualizacemi se jeví geografické zobrazení a analýza kontaktů jednotlivých korespondentů.

Při analýze vizualizací korespondenčních souborů je třeba brát v úvahu historickou povahu samotného pramene (dopisů) i praxe, která byla s korespondencí spojena. Jako jistý posun tímto směrem se dá chápat možnost vkládat historické mapy pod vizualizace.

Závěr

Projekt digitalizace a vizualizace Komenského korespondence je mimořádný především díky tomu, že slučuje jak digitalizaci a přípravu metadat, která bývá v historických vědách nesmírně náročná a vyžaduje často spolupráci týmu odborníků, tak vizualizaci, která analýzu těchto dat výrazně usnadňuje. Díky spolupráci s Oxford University a Stanford University a díky možnosti využít jimi vyvinutou databázi a vizualizační software se jedná v kontextu českého historického bádání o unikátní projekt.

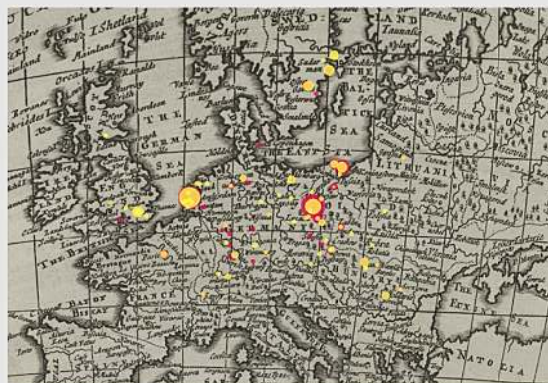
Síť osob zmiňovaných v Komenského dopisech jeho adresátům do Londýna spolu s časovou osou znázorňující četnost dopisů jednotlivým adresátům v daných letech.

Úvod

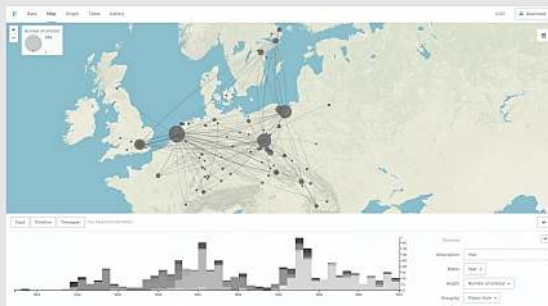
Projekt digitalizace a vizualizace korespondence J. A. Komenského (1592-1670) je výsledkem rozsáhlé mezinárodní spolupráce mezi Oddělením pro komeniologii a intelektuální dějiny raného novověku Filosofického ústavu AV ČR a projektem Cultures of Knowledge Oxford University.

Materiál

Na základě staršího katalogu byla vytvořena online databáze Komenského korespondence, která je v současné době součástí databáze Early Modern Letters Online (EMLO). Katalog korespondence J. A. Komenského obsahuje 566 dopisů – záznamů, z nichž 436 jsou položky odeslané a 120 přijaté v období od roku 1622 až do roku 1670. Každý záznam obsahuje informace o datu, odesílateli, adresátovi, zmiňovaných osobách, místu odeslání a adrese, dále následuje krátký abstrakt, incipit a explicit dopisu a informace o uložení originálu, dalších manifestacích, edicích, popř. další poznámky. Zároveň jsou připojeny skeny originálů, všech dalších manifestací a edic, které nepodléhají autorským právům. Jedná se o obsahově mimořádně bohatý katalog, jehož metadata se stala základem pro vizualizace Komenského korespondence s pomocí volně přístupné vizualizační free web-based platformy Palladio vyvinuté Stanford University.

Korespondence J. A. Komenského zobrazená na mapě Evropy z roku 1701, velikost bodů označuje množství dopisů odeslaných Komenským (červeně) či přijatých (žlutě) v daném místě – výrazně vystupují především Leszno, Elbląg a Amsterdam.

Vizualizace celé korespondence s časovou osou (linky po směru hodinových ručiček indikují dopisy odeslané Komenským, linky proti směru hodinových ručiček dopisy Komenským obdržené).

Odkazy:

<http://www.culturesofknowledge.org/>
<http://emlo.bodleian.ox.ac.uk/> Všechny číselné údaje jsou uváděny k polovině roku 2015.

<http://palladio.designhumanities.org/#/>

<https://code.google.com/p/google-refine/>

www.geonames.org

Licence k mapě: The Lionel Pincus & Princess Firyal Map Division, The New York Public Library: http://maps.nypl.org/warper/maps/7591#Export_tab